

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fill. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a kőszírtok címzendők

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

Csak fizessünk.

A pénzügyigazgatóságokhoz és a vármegyékhez is léérkezett Wekerle bizalmas levelet, hogy neki kell fordulni az adóhátralék és esedékes adók behajtásának, mert üres az államkasszája, a milliós beruházások nem várhatnak tovább; a katonaság, az annexzió költségei s a delegáció őszi ülésén utólagosan megszavazandó dolgokra tömérdek pénzt keil elkölteni.

Odakint a rossz termésű földeken pedig gyöngyöző homlokkal gondolkodik a gazda az adóreformról, meg a progresszív adózásról — ha ugyan gondolkodik erről — és azt szidja egyenesen, aki kitalálta az adózást. Bent a városban kereskedő és iparos üres üzletekben és mőhelyekben tépelődik a mindennapi megélhetési gondok közepette, hogy milyen csapásokat, milyen rosszabb körülményeket hozhat a holnap.

Az egész országon nyomasztó csendesség fekszik és annyi tragikum, annyi fájdalom, eredmény nélküli vesződség sir Wekerle bizalmas rendeletében. A história tejfel és mézzel folyó Kanaánról tud, egy dűsan, arannyal fölbrázdált országról és mi, ahogy esténként letöröljük homlokunkról a verejtéket, nem látunk mást, mint szegénységet. Es a Wekerle bizalmas levelének

árynékában egyszerre nagy perspektívákban tűnik elénk ennek az országnak szomorú helyzete. Látjuk, hogy megfeküdt a nagy magyar földet valami keserves meddőség és lassan pusztulnak el az energiai, sorjában sorvad el a dolgozó milliók minden munkabírása.

A szédítő lendületeknek mindig idegen föld volt a magyar föld. Itt nem tudtak gyökeret verni a nagyobb stilben kivitt méretek, a kicsinyes közepszerőség beleette magát az akaratokba és itt mindenki csak élni akar. Egy-egy erős főt megcsapnak olykor a nyugati stílek, néha-néha magyar vállalkozás is kevesli azt a keskenytávu vágányt, melyen baktat előre lombán, egykedvűen a hazai közgazdaság. De itt csak kivételek egyéniségeknek jut szerep; a szürke, a nagy milliók nem keresik a holnaputánt. Beérik a holnappal, csak azt ne gyötörje azután el a bizonytalanság.

Es mégis minden kísértés, minden vágyakozás: a pénz. Az a kevés, ami nincs meg. Ami ott él a százazrek vesződségében és nap-nap után egyre vadabbul tépi meg a munkakedvűket. Ami ürt üt a közgazdaság egységén, ami útját állja a merészebb ivben való fejlődésnek. Es ahonnan sarjad minden szegénységünk.

Ez az esztendő különösen nehéz esztendő. A nagy válságokat még nem

hevertük ki és ha a kés nincs is a torkunkon, azért minden porcikánkban ott érezzük a veszedelmet. A föld mostohán bánt el velünk. Kicsiny kamatot fizet. A nap tüzén aranszinűre égett kalász is éppen egy marokkal akadt csak, a termés erősen kicsi. Az ipar és a kereskedelem nem lábalt ki a régi betegségeköl, sőt új intézményekkel sujtották és ha százszor elcsépeltek is, de azért tán még sohasem volt olyan nagyon igaz a frázis: koldússegény ez az ország.

Es éppen most jön a bizalmas rendelet, amelylyel a kormány a felgyülemlett adótartozásokat sürgősen akarja behajtani. Az indokot akceptálják: a pénz kell. Olyan kiadásokon ment és megéjt a magyar államiság, hogy minden krajcárra szükség van. De keil, hogy a kormány is akceptálja a kisember érvét. Ha keil is a pénz, de hát honnan vegyük a pénzt? Hisz az adót sem azért nem fizettük, mert volt pénzünk. Es ekszisztenciánkon száthat könnyen végig majd az adósróf, amelyet ime fokozottabb energiával állit munkába az államhatalom.

A pénzügyminiszter számokkal dolgozik. Es a számokat nem hatja meg semmiféle siránkozás. Az államkassza üres, a dolgok továbbvitele nem tür semmilyen hosszabb haladékot, hát aki tartozik, az fizessen. De keil hogy a

TARCA.

A tizennegyedik.

— René Maizeroy. —

— Van még valami mondanivalója a nagyságos asszonynak és megtudná-e állapítani legalább körülbelül az ebéd idejét?

A telefon csengője megszólalt.

Mrs. Henderson-Gloves leakasztotta a kagylókat és némi nyugtalansággal szorította azokat rózsás fülcíhez.

— Halló! Halló! . . . Igen . . . igen . . . értem . . . Migrén? Kellemetlen . . . fejezem . . . Mondja meg, kérem, de Saint-Romme asszonynak, hogy végtelenül sajnálom . . . Igen . . . igen . . . igérem . . . A viszontlátásra . . .

Idésgem toppantott a lábával.

— Lemondás az utolsó percben? — kérdezte diszkrétén az igazgató.

— Helyrehozhatatlan lemondás . . . Ketten hagyta cserben . . . Egy fiatal házaspár . . . Nem mennék egymás nélkül sehova. Az én kis ünnepegemnek ugyancsak befellegzett . . .

— Ugyan miért, nagyságos asszony?

— Mert Saint-Romme-ék nélkül éppen tizenhárom leszünk az asztalnál . . . és mi tagadás . . . én iszonyú babonás vagyok . . .

— Mint mindenki, nagyságos asszony, mint mindenki . . .

— Mit tegyek most? Hogyan szerezek az utolsó pillanatban helyetteszt? Vagy lemondjak valakinek?

— Nagyságos asszony, ne tessék aggodni . . . Az Imperial Palace ezt előre látta . . . Mi a kor színvonalán állunk, nagyságos asszony . . . A személyzetünk egy feltétlen úri emberrel rendelkezik, ki ilyen esetekben a tizennegyedik szerepére vállalkozik . . .

Mrs. Henderson-Gloves hangos hahótába tört ki.

Hát erre is gondoltak? Na hát ez egyszerű mesés! Es ideküldhetné hozzám az alkalmazottjunkt, hogy a szerepbe betanítssam?

— Kérem. Öt perc múlva itt lesz.

Az igazgató meghajolt és távozott. Jókedvűen, ajkait pajkos mosolyra nyitva, a szép özevgy a tükör elé lépett,

megigazította görög módra fésült engedetlen fürteit és a sárga szegfűket, a melyek karcú testéhez tapadó fekete bársonyruhája egyhangúságát enyhítették. A mint így állt ott, éntudatlan bájjában egy vadászó nymphához volt hasonlatos. Majd az ablakhoz lépett és gondolatlanul a Bois letarolt fajt szemlélgette, a szürke eget szárnyaikkal végighasító fekete hollókat, az alkonyatot, a mely a szüntelen kocsidübbörgés közepette fájdalmasan, hidegen szállott a tájra.

— Ó az élet! Az élet! — sóhajtott, mintha hangosan álmódznék.

Ebben a pillanatban kopogtattak és a mikor szüntelen hangon másodsor is ismételte, hogy szabadság, "Kinyitolt az ajtó és a küszöbön megjelent árnyékba burkoltan a "Tizennegyedik".

— Az igazgató úr bizonyára közölte önnel, uram, minő kényes helyzetbe kerültem! . . . — kezdte Mrs. Henderson-Gloves önkénytelen zavarral.

— Igen, nagyságos asszony, rendelkezésre állok.

— Kérem, uram, foglaljon helyet . . . Ösztönszerű szanalom lopozott lelkebe e számkivetett iránt és olyan szavakat adott

számok mögött ott legyen a méltányosság is. És ha már nem lehet el az államhatalom az adótarozások nélkül akkor legalább legyen kimélet és humanus a behajtásban.

Erre azonban számítani nem lehet. Az államháztartás szükségletei sohasem voltak olyan nagymértékűek, olyan követelők, mint ma. És az állapotok egyre rosszabbodnak. Egyre több és több pénz nyelnek el az állam szükségletei.

Következik az ősz s ekkor majd kiviláglik, mennyi pénzt emésztett föl az anneksziós bolondulás, mennyi kell a hadsereg újjászervezésére, mennyi új ágyakra, mennyi új hajó-szörnyetegekre és katonai felszerelésekre. A magyartól pedig nem fogják kérdezni, óhajlja-e mindezeket, hanem fizetni kell. Honnan, miből: az mellékes. Emiatt Wekerlénék föjjön a feje. Ő pedig könnyen tud magán segíteni. Hisz élén áll az adóprás intézményének. Tehát egy csavarintás és gurulnak a fillérek, koronák és milliók.

Elhagyott gyermekek. Annak a gyönyörű szép, humanus intézménynek, melyet állami gyermekmenhelyek név alatt ismer a közönség, most ünnepe volt: most került fölvételre az ötvenezedik gyermek azóta, hogy ezek a menhelyek működésben vannak. Rövid néhány esztendő alatt félszáz ezer züllesnek és epiuszatlánsnak kített gyermeket mentett meg az állami menhely az életnek, a társadalomnak. Félszáz ezer hasznos polgárt és jó magyar embert, akik gyakorlati életpályára kinevelve kerülnek ki az életbe, mind hazafias, magyar nemzeti szellemben nevelve. Ötvenezik lélek, egy egész, jófajta, hatalmas nagy város: ez a menhely munkálkodásának eredménye. Gyönyörű, szeretetteljes faradozás, melynek hamarosan megterem a szemmel látható gyümölcse.

Egy újságíró ebből az alkalomból fölkereste Széll Kálmánt, a gyermekvédelem állami szervezésének megteremtőjét, aki nagy szeretettel s a jól teljesített kötelesség boldog

büszkeségével beszélt arról a munkáról, mely az ő nevéhez fűződik.

— Ez az ügy a lelkeimmel összeforr — kezdte Széll Kálmán — és nincs az én szívemnek kedvesebb témája, mint az elhagyott gyermekekkel törődni. Az elhagyott gyermekek felkarolása nemcsak nemzeti ügy, az nemcsak kultúrának és emberségnek a dolga. Valóságos költészet az. Belügyminiszterkedésemmek ez volt a poézis. És ha valamire büszke vagyok, amit pályámon műveltem és elértem, első sorban erre vagyok büszke. Halásan kell megemlékeznem a társadalomról és a parlamentről, melyek szándékomat a megvalósuláshoz juttatták. Én, aki a gyermekvédelmet már eleve tanulmányoztam, úgy tapasztaltam, hogy az etikai motívumok még nem nyújtanak kellő biztosítékokat. A gyermekvédelem ügyét biztosabb és fixírozottabb alapon kell konszolidálni. Hiszen voltak azelőtt is egyesületek, testületek e célból. A társadalom már tudott érezni az apátlan-annyátlan kis gyermekekért. Megvolt már a Fehér Kereszt-Egyesület, melynek ma is elnöke vagyok, — de nagy célt kellőleg megközelíteni pusztán társadalmi eszközökkel nem bírnak. Ezért kívántam én erről törvényt hozni, és ezért folyamodtam a parlamenthez, hogy a törvényt meghozatalával mondja ki arany jelszó gyanánt, hogy az elhagyott gyermekeknek joga van az államtól védelmet és fentartást igényelni és hogy viszont az államnak kötelessége az elhagyott gyermekeket felkarolni. Hálával tartozom a parlamentnek, mely ezt a törvényt meghozta és a társadalomnak, mely e törvény által leírt intézményeket meleg szívvel fogadta. Ha életemben semmi egyebet sem műveltem volna, csak ezt az egyet, megelégedtem és büszke lehetek. De, természetesen, ezt a magyar társadalomnak és a társadalmat kivisező parlamentnek köszönöm, valamint azt is, hogy ezt az intézményünket a külföld nemcsak irigyeli, de utánozza.

Ezután részletesen kifejtette Széll Kálmán, miért tartotta szükségesnek a gyermekvédelem állami gondozását.

— Itt fakultative semmit sem lehetett volna elérni. A feladatott csak úgy oldhatuk meg, ha azonnal teljesen kiépítjük ter-

vüket. Egyszerre, az egész vonalon: hogy minden elhagyott gyermeket azonnal gondozásba vehessünk. És ezért a budapesti menhelyen kívül az országban egyidőjűleg tizen-nyolc menhelyt adtunk át rendeltetésének, hogy a gyermekvédelmi törvény a'dasában az egész ország részesedjék egyszerre, egy időben. Ez bizony az államháztartásnak nagy költségébe, évi 15.000.000 koronába kerül, de az ország közönsége szívesen méltányolja ezt és nincs intézményünk, mely jobban alana a közönség szeretetében és megértésében. És ugyanakkor, midőn az állam és a törvényhozás illetően tevékenységét kodifikálta, — egyszerre mind a társadalom is vállaltetett buzgalommal kérte ki részét e nagy nemzeti műben. Így létesült az Országos Gyermekvédő Liga, melynek a'dasos és szükséges működése eléggé ismeretes és amely fontos kiegészítő-szerve az állami gyermekvédelemnek. Ismétlem, hogy ez alkalommal szívemet és lelkeimet a büszkeség és hálá érzései töltik be; büszke vagyok arra, hogy életemet e szent ügynek sikerrel szentelhettem; ezt tartom én pályám legszebb eredményének; — és hálás vagyok a parlament iránt, mely e törvényt meghozta és hálás a társadalom iránt, mely e törvényt szereti, méltányolja és jótékony intézményeivel támogatja.

A deficit.

A koalíciós kibinet dicsőséges uralkodásának harmadik éve azzal a kimutatással zárul, melyet az állampénztárak 1909. évi első negyedének forgalmára vonatkozólag a pénzügyminiszterium a napokban tett közlé és melyet alább részletesen ismertetünk. Nagyon szomorú akta ez, mely kétségkívül megdöbbentí a Wekerle-kabinet legmegjobb barátait is, ha még vannak egyáltalán ilyen barátok. De meg kell hogy döbentse a nemzetet, mely hanyat-homlok rohan az államtónk felé, melytől minket sem Wekerle eskamataszai, sem az önálló magyar jegybank, sem egy előjövendő függetlenségi kabinet nem fog megmenteni. Rosszabbul állunk ma, mint valamikor, az alandoan nagy deficitet mutató állami költségvetések korszakában, mert akkor még sem az államhitel, sem a nemzet teherbíró képessége nem volt kimerítve, míg

ajkaira, melyek kisebbiteni akartak a választalat kettejük között. A világosság mindinkább elhomályosult. Arcuk és körvonalaiak mintha porfelhőbe veszttek volna. Mrs. Henderson-Gloves csak azt látta, hogy a férfi magas, sovány és hogy modora bizonyos előkelőséget árul el. Kíváncsian csavarta fel a villanyos lámpát, amely egy allványon állott csipkés selyemernyő alatt. Fehér fény töltötte be a kis szalont és végig tükröződött a bútorokon, a tükrökön, az ezer értékes apróságokon, amely költői rendtelenséggel volt szerite helyezve, aranyos dicsfényvel vonva be a fiatal özvegy finom haját, átetszőző bájos arcocskáját. A Tizenegyedik elcsápadt. A szempillái megremegtek, vonagló orrcimpái, rancba húzódo homloka halálos aggodalmat árukat el. Végre uralkodva magán, hebegni kezdett:

— Bocssáma meg, asszonyom ha kérdezni merészem . . . Szívemet érintette valami, a mikor önt megpillantottam . . . alig tudok beszélni . . . Ön úgy hasonlít valakire . . . egy édes, fiatal leányra, a kit jól ismerem . . . a ki gyermekkori játszótársam, első és egyetlen szerelmem volt . . . az ön korában lehet! . . . Sabine Vallereinc volt a neve . . . Nem rokona kegyednek . . .

Mrs. Henderson-Gloves reszketni kezdett, mint mikor egy látomány a régmúlt homáiba vezető vissza az embert . . . Egyszerűen, testvériesen nyújtotta kezét a sorsuldozótt társadalmi roncs felé és meghatottan sutogta:

— Georges . . . Georges . . . szegény édes barátom.

A Tizenegyedik görcsösen szoritotta meg a reszkető ujjacskákat, csókokkal, könynyekkel borítva azokat.

— Boldog vagyok — zokogta fuldokolva. — boldog vagyok . . . elfelejték mindent . . . el kell felejtenem . . . a mit átéltem, a mit át szenvedtem . . .

— Nyugodjék meg — eszengett az asszony, — nyugodjék meg ha úgy kérem . . . Újjon ide szépen, ide mellém . . .

A férfi szót fogadott és egymásba fűződő tekintetük alatt felvonult előttük a múlt; A végnélküli utazások, az ódon haz, az ő kis szobájuk, a bútorok, minden. Bizalmas vallomások, emlékek raja lótláltak ajkaira. Bohémgyerekek voltak költeköz, hallatlanul lenyűvőző szülők számára alkalmatlan lomnál alig voltak egyebek. A kiket városból-városba, szállodáról-szállodára céltalanul hurcolt magával az önző szülői önkény. És a magányos szál-

lodai szobában közös sorsuk, közös elhagyatottságuk egymáshoz vonzotta a két gyermeket. Hányszor voltak szegények rémült szemtanúi a hitelezők előtt lejártszódot rettetetes jeleneteknek, a mikor a megcsalt emberek ordítva, kiabálva követelték pénzüket, a mikor jogos haragjukban dühösen fogták fel az elegans bördödök tartalmát és hányták széjjel a mesés ruhákat, extravagáns kalapokat . . .

— Emlékszik Sabine . . . Abbázában történt . . . Tizenegy éves voltam . . . Szerelmes levelet írtam magának . . . Maga meg kinevetett . . . mert tele volt hibákkal. Azon-tul helyesírási órákat adott . . . Ó, hogy csodáltam magát! . . . Mindig okosabb volt, mint én.

— Én meg haragudtam magára, mert iszonyu lusta tudott lenni . . . és soha sem akart gondolni a holnapra . . .

— Igaz . . . és ez később sem sikerült . . . A nevem nem sokat ért . . . kikézték azt már alaposan . . . Mindent megpróbáltam . . . Párisban és a vidéken . . . És most itt tartok . . . az Imperial Palace Tizenegyedikje Lakás, ellátás és tizenöt louis havonta . . . Mig maga.

most az állam kincstári jegyek kibocsátása utján már csak kedvezőtlen és drága kölcsönöket képes kontrahálni, míg az óriási közterhek, a fokozódó drágaság, a munkahiány annyira leszállították az adózók millióinak teherbíró képességét, hogy azt újabb terhekkel továbbfeszíteni majdnem lehetetlen.

Azt azonban, hogy a sok felesleggel dicsekvő állami zárszámadások kora letűnt és helyéért egy rendkívül aggasztó deficités korszak fogja felváltani, mi előre láttuk és látta minden gondolkodó, számolni tud ember. A koalíciós kabinetnek egyetlen célja az volt, hogy magát Ausztriával szemben nélkülözhetetlenné, az országban népszerűvé tegye. E kettős cél céljére végezt megadott mindent, amit a közös költségvetés követeit, megadta ezen is túlterjedőleg a kvótacélest és az országgyűlés tudta és előzetes beleegyezése nélkül máris belemert az annexiós költségek fedezésébe. Nem volt eddig magyar kormány és többség, melylyel Ausztria a közös költségek megszavazása tekintetében inkább meg lehetett elégedve, mint a Wekerle-kabinettel és az azt támogató koalícióval. De a népszerűség megszerzése érdekében idehaza is olvasatlanul szórta a pénzt a magyar kormány. Annál fizetésemelést évtizedek óta nem vittek keresztül, mint az elmúlt három évben, új színekurákat kreáltak, hogy a kormány tamoszlopait illően megjutalmazza, akiknek pedig nem jutott a rendszeresített állásokból, azok az állami vállalatok husos fázekai mellett élveztek a zsiros falatokat. Mennyi pénzt pazaroltak el öndicsérő könyvek, jelentések, tervek kinyomatására és mennyit oly kísérletezésekre, melyek csak arra voltak jók, hogy egy csomó protegált egyén dús jövedelemhez juthasson! A gondviselés is segítségére jött a kormánynak a pénzköltésben. Rázdította a vasúti mizériákat és oly kapkodást, fejtelenséget, haszontalan intézkedéseket látott az ország, minőket eddig soha.

Lehetett-e ennek más következménye, mint a deficit. Az első és részben a második évben a koalíciós kabinet az ex-lex idejéből határelőző nagy összegű adóbevételéből fényesen élt. Csakugy ömlött a pénz és a hajdan szűkmarkú, fűvény Wekerle egyszerre bőkezűvé lett. De már az 1908. évben megcsappantak a bevételek, ellenben a kiadások 112 és fél millió koronával haladtak meg a bevételeket, holott 1908-ban még 77,3 millióval több bevételt értek el, mint az előző évben. Az 1908. évi zárszámadást még nem láttuk, talán el sem készült, nem lehet tehát tudni, hogy a tényleges mérleg mily eredménnyel zárul, azt azonban nincs ember, aki elhiggyje, hogy 112 millió K. több-

kiadást akként lehessen elszámolni, hogy felesleg mutatkozzék.

De előttünk fekszük már a folyó év első negyedének forgalmát tárgyzó kimutatás is, amely számtani bizonyossággal állítja elénk azt a tényt, hogy az 1909. évi zárszámadás feltétlenül deficittel fog zárulni. Az első évnegyedben ugyanis a kiadások nem kevesebbek, mint 79,3 millióval haladtak meg a bevételeket, holott 1908. első negyedében a kiadások többet még csak 18,9, tehát majdnem 60 millióval kevesebbet volt. És ha már az év első negyedében ily orvosi összeggel haladják meg a kiadások a bevételeket, semmi reményt sem taplathatunk az iránt, hogy a következő évnegyedekben a kiadások nagyarányú csökkenése az egyensúlyt helyre állítsa. A rendszeresített kiadások nem fognak csökkenni, a megkezdett munkákat nem szüntethetők be, a Máv. krónikus betegségeinek orvoslása csak ezután igényel horribilis költségeket, de a közös hadi és haditengerészeti büdzsé is új követelésekkel lép fel; az annexió költségeit is csak részben fedezték, a Törökországnak adott kárpótás is nyomni fogja vállainkat. A bevételek emelkedésére sincs kilátás, a kedvezőtlen aratás nemcsak az egyenes adóbevételeket, hanem a fogyasztási adók hozamát is csökkenteni fogja, az új szeszadó-törvénytől vár többbevétel sem fog teljes összegében befolyjni, mert az osztrák parlament nem emelte még törvényerőre a hasontartalmú törvényjavaslatot, minél fogva a kiegyezés értelmében a törvény egyelőre náunk sem alkalmazható ki teljesen.

Az 1909. év végén tehát esetleg előáll az állami deficit, melynek elenyésztését nehéz problémaként hagyja hátra a Wekerle-kabinet utódjának. A kincstári feleslegeket felszívta a valutaberendezés, a félre tett államadossági cimeteket is piacra hozták már, tartalékok tehát nincsenek és így az új kormány egyfelől adósságokra, másfelől új adók krealására lesz utalva.

Az állami pénztárak 1909. évi január-márciusi forgalmáról közzétett kimutatást a következőkben ismertetjük:

A bevételek és kiadások bruttó-összeget szembeállítva az 1908. első negyedének bevételeivel és kiadásaival, a következő az eredmény:

	1909	1908
	korona	
Bevételek . . .	347.011.692	342.495.187
Kiadások . . .	426.322.902	363.472.278
Többkiadás . . .	79.311.210	18.974.091

A hivatalos kommuniké a végeredményt a következőkben állapítja meg:

a bevételek összege 2.513.585 K 12 fill., a kiadások összege 62.850.623 K 71 fill., több mint 1908. I. negyedében, minél fogva az 1909. év I. negyedének mérlege 60.337.118 K. 59 fillérral kedvezőtlenebb. Szerintünk azonban fontosabb ennél az, hogy az 1909. év I. negyedének mérlege önmagában is rendkívül kedvezőtlen, amennyiben a bevételeknek 2 és fél millióval való emelkedése dacára a kiadások 79,3 millióval haladják meg a bevételeket.

A bevételek következő tételei emelkedtek nagyobb összegekkel: Jogilletékek 2, pénzerős és fémbelvaltas 4,3, állami vasgyárak 2,7, keresk. miniszterium központi igazgatása 4,3, posta, távirda és távbeszélő 1 millió koronával. Ellenben nagyobb mértékben csökkentek: üzleti bevételei 1,8 millió koronával. A dohánnyajvédéknél mutatkozó feltűnő nagy visszaesést a kommuniké csak látszólagosnak és onnét származóknak mondja, hogy az osztrák dohánnyajvédé részére termelt dohány ára nem az I., hanem a II. negyedében számoltatott el. Az államvasútnak mutatkozó bevételi apadását sem tartja a kommuniké véglegesnek, sőt a végleges elszámolástól többbetelt remél. A 4 és fél százalékos állampénztárjegyek kibocsátása utján elhelyezett államkölcsön 201.534.375 K ellenértékét a kimutatás felelmiti ugyan, de nem foglalja be a bevételek fenti bruttó-összegébe; arról is keveset mond, hogy felhasználott-e

és mire használtott fel ez a nagy összeg, pedig erről jó lenne beszélni, mert a fama szerint a vasúti beruházások céljára beszerzett eme drága kölcsön jelentékeny részét a kormány az annexiós költségek és a török kárpótás fedezésére fordította. Ha ez igaz, akkor a kormány nagyon megérett a vád alá helyezésére.

A kiadási tételek rovatában nagyon kevés csökkenő tételt tanalunk, de annál nagyobb az emelkedések száma. Lényegesebbek ezek közül: Közösügyi kiadások 29,8, belügyminiszterium 6,1, dohánnyajvédék 4,3, pénzerős és fémbelvaltas 2,7, állami vasgyárak 1,6, állami előlegek 1,1, kereskedelmi miniszterium 1,8, államvasútnak 10,1, földmívelési miniszterium 4,3, kultuszminiszterium 6,6 igazságügyminiszterium 1,9, honvédelmi miniszterium 4,3 millió K többlettel. Legfeltűnőbb a közösügyi kiadásoknál mutatkozó 29,8 millió K többlet, mire nézve a kommuniké csak annyit mond, hogy a közös hadsereg és haditengerészet szükségletének fedezésére az első negyedében többet kellett kiadni, mint az előző év hasonló időszakában. Értjük, ez Szerbia kardcsörtetése miatt volt, da nagyon tévedne az, aki azt hinné, hogy a háborúsi költségeit most már teljesen fedezték és hogy a II. évnegyedben kevesebbet fogunk a közösügyi számlára kiadni. De hogy is! A háborúsi sokkal többbe került és még csak ezután, az ősi delegáció ülésén kerül majd a sor a fekete levezre, vagyis a borsos számla bemutatására. Egyéb kiadási tételek szükségesüv megokolásával feladat volna foglalkozni, hiszen mindenki tudja, hogy azok jelentékeny része a törvényhozásilag megszavazott fizetésemelésekből származik. Visszatérünk azonban az állampénztárjegyek kibocsátása utján beszerzett 201.234.375 K kölcsönhöz, mire nézve azt mondja a kommuniké, hogy ebből mindössze 5.242.131 K fordítottatott vasúti beruházások céljára. No már ennél a pontnál nem igen állja meg az ember káromkodás nélkül. 201 milliót van vasúti beruházási célokra és ebből csak öt milliót adtak ki az első évnegyedben, míg ugyanakkor a rendes bevételek számlájára — a kommuniké szerint — 3.680.000 koronát adtak ki vasúti forgalmi eszközök beszerzésére. A Máv. nyomorúságos állapotáról mindenkinek van tudomása, az 1904. XIV. és az 1908. XXXII. t. c. igyekeztek is a bajon sürgősen segíteni, de ahelyett, hogy a kormány a már rendelkezésre álló pénzerővel hatalmasan hozzálatna a bajok gyors orvoslásához, évnegyedenkint csak 4-9+5+2+3-6, összesen 13-7 milliót fordít a tétengő urbetömésére, holott pedig ki van mutatva, hogy a Máv. megfelelő jókárba helyezésére nem 200, nem is 400, hanem legalább 800 millió K befektetésre van szükség.

Igy fest az első évnegyedbeli kimutatás; nagyon kíváncsiak vagyunk, miként fognak festeni az utána következők.

Ujdonságok.

Szentés, 1909. augusztus 1.

— Közigazgatási bizottság. Csongrád-vármegye közigazgatási bizottsága a folyó hó 9-én délelőtt 9 órakor tartja a havi rendes ülését a vármegyeház kistermében.

— Egyházmegyei közgyűlés. A legközelebbi csütörtökön tartandó csanád-csongrádi egyházmegyei közgyűlés, a szorgos munkaidő dacára is elég népesnek ígérkezik. Az egyházközségek lelkesein kívül a világiak is szép számban jelentkeznek, a kik magán lakásokban nyerneik elhelyezést. Hász Antal egyházmegyei felügyelő nagybirtokos Magyarbánygyesről, Martens Caesar cukorgyári igazgató, Marosy Pál jószágigazgató mint egyházközségi felügyelő Mezőhegyesről, — hasonló minőségben Dr. Laurovics János Nagylakról, Wizinger Károly tényleges székely jegyző, Réthy Károly tiszti ügyész Makórol, Bolla Sádor Orosházáról,

— En Monte-Carlóban férjhez mentem. Egy kúionós amerikai volt a férjem. Egyszer megfelledekezett a köteles tiszteletéről és én felpoloztam. . . Amugy isten igazában . . . Hat héttel később özvegy lettem . . . vasúti szerencsétlenség. . . Azóta keresek, habozok . . . unatkozom . . . bejáróm a világot és milliómat életörömré szeretném bevaltani . . . És hidd el, nem könnyű ez sem . . .

— Ugy gondolod? Ujra tegeződni kezdtek. Ragyogó arcra, bizalommal telve simultak egymáshoz.

A telefon csengője megszólalt. — Az Istenért mit akarnak megint — siránkozott Mrs. Henderson Gloves. — Halló . . . Halló . . . Igazan. . . ön is. . . influenza . . . borzasztó . . . vigyázzon magára, edesem . . . majd meglátogatom . . .

— És tréfásan fordult barátja felé: — Nincs szükségem többé önre, uram . . . Csak tizenketten vagyunk . . . Lemondtak megint.

— És csókra nyújtotta ajkát, homlokát. De holnapra meghívlak . . . meg holnaputánra . . . meg mindigre, Georges. A hol akarod . . .

Halmi János tanügyi előadó Váshelyről jelentették be megjelenésüket és mások, mint kiküldöttek az egyházközségek részéről.

— Készül a füző. A politikában uralkodó ugynevezett szélcsönd tulajdonképpen nem létezik, mivel a kulisszák mögött terveket kovacsolnak, intrikákat szönek s előkészítik a politikai pártok őszi mérkőzését. W e k e r l e Sándor miniszterelnök a nyári szünet alatt, a rettetés kánikulában sem nyaral, nem is pihen, hanem erőfeszítéssel dolgozik, hogy legujabb tervét keresztülvigye. Neki ugyanis örökké van terve, programja, kibontakozási receptje, amely szerint a válság körságát végleg gyógyítani lehet. A meghosszabbított kabinet feje állítogt megbízást kapott volna a kormánytól arra, hogy őszi nyelbe üsse a kibontakozást. Ezen munkálkodik W e k e r l e aki majdnem mindennap bebukkan dános birtokáról a fővárosba, ahol politikussokkal folytat hosszú tanácskozásokat. Az a célja, hogy egy megbízható és hatalmas kormánypartot hozzon létre arra az időre amikor ismét szállítani kell Bécsnek a delegációs ülések közvetítésével. A kormányelnök reméli, hogy céljának elérése nem ütközik nehézségekbe és akadályokba. Vagy a bankosportot kiugrasztja a függetlenségi pártból, vagy a kurucok mameluk hadát egyesíti füzőbe a hatvanhetesekkel. Bármelyik terve is sikerül, Bécs számára biztosítva van minden szükséges dolog. Magyarországnak azonban nem lehet engedményeket remélnie sem gazdasági, sem katonai téren, akárhogyan alakuljon is össze a parlamenti pártok új elhelyezkedése, vagy a régiekben maradása.

— Istentisztelet. A csütörtökön délelőtt tartandó egyházmegyei közgyűlés istentisztelet előzi meg, melyen Bo r ó s Lajos nagylaki lelkész mond gyémántézi beszédet. Az istentisztelet reggel 8 órakor veszi kezdetét.

— Oroszbúza Budapestén. A budapesti tőzsdén a napokban nagy esemény történt. Oroszországi búza keletre, próbaképpen egyelőre 400 métermázsára a z o n n a l i s z á l l í t á s r a, Budapest m a l o m v á g á n y o n á t a d v a, 14 korona 60 filléres árban. Egy nagyobb tételre, 15000 métermázsára, az alkudozások aznap délig nem vezettek eredményre. Az árkülönbség egyelőre 15 filléren maradt, de v a l ó s z í n ű, hogy a k ö z e l i n a p o k b a n az orosz búzából is nagy b e h o z a t a l b a n l e s z r é s z ű n k, lévén Budapest ma is a világ legdrágább búza piaca, úgy, hogy a mai budapesti nagy búza árak, 6 korona 30 filléres vámon kívül elbirják még az orosz óriási vasúti díjakat is Budapestig. Tekintettel arra, hogy magyar búzából még aránylag kevés a kinalat — ami részben az elkésett aratásnak, részben pedig gazdáink spekulációra való hajlamanak tudható be — nemcsak a fővárosi, hanem a vidéki malmaink is kénytelenek az idegen származékért olyan áratat fizetni, hogy az idegen gazdák csakhamar rájönnek arra, hogy ahol a világon nem lehet jobban értékesíteni a búzájukat, mint nálunk. Ha az idegen búza beözönlése az eddigi arányban még csak egy hónapig is tart, akkor 4, vagy talán 5 millió métermázsára is rug az a mennyiség, amelyet Magyarország csak az őszi idény alatt importálni kénytelen. Gazdasági életünkben most másodszer fordul elő az eset, hogy a budapesti piacra orosz búza is kerül. 1897-ben, — amikor a búzatermés nálunk 27 millió métermázsára volt — először történt, hogy Szibériából is került hozzánk búza, pedig 1897. őszén még csak 12 forintos áraink

voltak. Annál inkább lehet rá kilátásunk, hogy az oroszok is az ideci termésüket a mostani 14 forintos áraink mellett még nagyobb mértékben a nyakunkra kuldik. A fogyasztók tehát szükségletük javarészt idegen búzával fődözik. A saját termésünk pedig egyelőre értékesítenél marad — addig, míg már nem lesz rá szükség és az árak tetemesen olcsóbbodni fognak.

— Kiválás egy függetlenségi pártból. Csudás világot élünk, ha már a függetlenségi eszme híveinek is látóva válik a szemük annak megítélésére; mit érnek az elvek olyan vezérek kezében, amilyenbe jutottak. Pedig ez történik most Szegeden, ahol az egyik függetlenségi kör tagjai — h ir a d á s s z e r i n t — nem lelkesednek többé a nemzet ugynevezett vezéréiről, és az ottani alvezérékről. Nemcsak, hogy nem lelkesednek, hanem kifejezést is adnak napi össze jöveleleiknek az elégedetlenségüknek a vezérek és alvezérek ellen. Nem tartják többé félstennnek a függetlenségi képviselőt, az ottani partelnököt, sőt K o s s u t h Ferenc, a hon atya sem imponál többé nekik. Vége tehát a régi nagy-lelkesedésnek, amely helyett erősen kifejlődött a kör tagjaiban a kritikai szellem. Néhány igen intelligens, szerfőitől élelátással tagja van a körnek. Ezek élénk függetlenségi pártnak a működését és csakhamar tudatára ébredtek annak, hogy az a sokat hirdett hazafiság kurucodás nem más, mint az elvfelelások szokatlan láncolata. Nem is késtek erről őszinte véleményt mondani a körben jelenlevők előtt. Eleinte nem jó néven vették a tagtársak a kormány a függetlenségi párt működésének ilyen bírálatát, de aztán kénytelenek voltak meghajolni az érvek igazsága előtt. Pár hét óta aztán fanatikus ellenléki fészékékké változott ez a szegedi függetlenségi kör, amelyben gúnyolva és kritizálva beszélnek a helyi partelnök hazafias kiszólásairól. Most aztán már arról is beszélnek, hogy a kortagok testületileg lépjenek ki a függetlenségi pártból és a Bánffy párthoz csatlakozzanak. Rövidesen tette váltják ezt a szándékot.

— A zsidópapok kongruája. A vallás-és közoktatásügyi miniszter az izraelita országos irodához és az ortodox izraelita központi irodához leiratott intézett, melyben felhívja őket, hogy tekintettel a zsidó papok kongruájának tervbe vett rendezésére, jelentsék be a minisztériumnak mindama rabbik és rabbi-helyettesek neveit, akik az 1899-ik törvényalkotásakor a fizetés kiegészítésre nem voltak felvéve. Ugyanis az említett törvény életbeléptetésekor több rabbit nem jelentettek, be a rabbi helyettesekről pedig az idézett törvényben nincs intézkedés.

— Testvérnyikosság Horgoson. Megrendítő szerencsétlenség híret kapjuk Horgosról. A szerencsétlenséget egy vadászfegyver okozta, amely egy magára hagyott gyermek kezébe került. A tragikus végű eset részletei a következők: T a n á c s Pál jó módú horgosi gazdálkodó a mult szerdán egész nap a tanyaán volt elfoglala. A termelés összehordására ügyelt. A családja is vele volt: felesége és két kis fia, a három éves Pál és a hét éves Imre. A tanyaaföldön lazasan folyt a munka, mindenki izzadva dolgozott a kánikulai hőségben. T a n á c s Pál meg a felesége jó messzire voltak a tanyaépulettől, hogy a munkásoknak útbaigazítást adjanak. A két kis gyermeket a tanyaházból a nagyanyjuk gondozására bízták. Az

őreg asszony, aki jómagával is tehetetlen, magukra hagyta a gyermekeket a tanyaúvaron s ahogy ott a kisebbik megéhezett, kenyeret kért a bátyjától. Az idősebb fiú erre bement a szobába, kenyeret hozni. Amint a szobába belépett, látta, hogy a kenyér a kemence parkanyán van. Főllalt egy székre, hogy levegye. Alighogy a kenyeret kézhez kerítette, megpillantotta a falon függő régi vadászfegyvert is, utána nyúlt, lekasztotta és a kenyérral együtt kivitte az udvarra. Az öregasszony ezalatt a hűvösön csendesen szunyókált. A kis Pál örömmel majszoita a friss puha kenyeret, míg a nagyobbik, ahogy ezt pajtásaitól többször látta azt híven, hogy a fegyver töltetlen, ráfogta csövét a kis öcscsére és elcsattentette a ravaszt. Csak úgy gyermeki játékból. A fegyver azonban nagyot dördült, a lövés talált és a három éves Pál, szétroncsolt fejjel, holtan esett az udvar porába. A tragikus végű kis fiú hulláját, a szegedi vizsgálóbíró jelenlétében boncolták föl. A hanyag szülők eilen pedig megindítottak a vizsgálatot.

— A gyampéztári számadások. A gazdasági számviteiről az 1902. évben kiadott bel-és pénzügyminiszteriutasításoknak az a rendelkezése, hogy a gyampéztári számadások a vármegye többi péztári számadásaival egyidejűleg terjesztendők a vármegye törvényhatósági bizottságának vizsgálata alá, a gyakorlatban nem bizonyult betarthatónak, mivel a péztári számvétségnek a gátműgyi kezelés zarlata és a mérleg összeállítását illetőleg hosszabb időre van szüksége. Ennélfogva W e k e r l e Sándor pénzügyminiszter és A n d r á s s y Gyula gróf belügyminiszter az említett rendelkezést most egyetértően úgy módosították, hogy a gyampéztári számadások a számadási évre következő július hó végéig terjesztendők a vármegyei törvényhatósági bizottság vizsgálata alá, a belügyminiszterhez pedig október hó végéig küldendők fel.

— Szent István napi népünnp. Az iparosifjak önképző-köre, régi szokásához híven, az idén is népünnpet rendez folyó hó 20-án, István király napján, a túl a kurcai népkertben. A rendezőség maris serényen buzgólkodik e népünnpéji sikere érdekében és hogy az érdeklődést fokozza, a népünnpéji előtti estén, f. hó 19-én ingyenes tűzijátékot rendez a Kurca-hidnál. A népünnpet estején pedig bent a ligetben lesz fényes tűzijáték.

— Közébed. Az egyházmegyei közgyűlés után a P e t ő f y szálloda nyári helyiségében közébed lesz az egyházmegyei kiküldöttek s mindazok részére akik azon részt venni óhajtanak felekezeti különbség nélkül. Alsrhatni e végből akar a P e t ő f i e tkező asztalán kitelt iven, aká Matéffy Laszlo egyházi gondnok ivén. Szerdán este a közgyűlést megelőzőleg ismerkedési estély lesz a kaszinóban.

— Két derék rendőr. Huszonöt éve, hogy S e b e s i János rendőrkapir és Z a g y i János rendőr Szentes város közbiztonságának szolgálatába állottak, melyben az elől nevezett, aki folyó hó 25-én töltötte be 25 éves szolgálatát, ügyességével és szolgálatban való értelmességével kaplarságra emelkedett. Huszonöt évi rendőri szolgálat nálunk, a kis létszám mellett, kétszeresen sulyos beszámítás alá esik az érdemek mérlegelésénél és helyesen cselekedett H e r c z e g h József dr. h. főkapitány, hogy ezt a két érdemes rendőrt felsőbb elismerés kísézközlésére ajánlotta az alispán figyelmébe. A derék jubilansokat — úgy haljuk — osztályosársaik is unneplésben akarják résztesíteni.

— Vivőiskola. A g r i m a Gyula vivőmester, akinél hat éven át a szegedi ifjúság

gyakorolta magát a kardforgatás nemes, férfias sportjában, kitűnő eredménnyel, vívóiskoláját az I. negyvennyolcas népkör nagytermében tegnap megnyitotta és miután előjárójában is szép számmal jelentkeztek a la tanítványok, bizonyosra vehető, hogy a két hónapi időtartamra tervezett szentesi vívókurzus is fényes eredményű lesz.

— **Fizessük az adót.** Itt az adófertály. A folyó hó 15-ik az esedékes folyó adókat még kamat- és végrehajtási-költségmentesen lehet lefizetni, jólteszi hat mindenki, ha siet leróni az adótorozását ezen terminusz, annál inkább, mert aztán jön az egzekució, amelynek kérielhetetlen foganatosítására utasította országszerte a pénzügyminisztérium a pénzügyigazgatóságokat, amelyek természetesen szintén szentesi kénytelenek ennek folytán a helyi adóhatóságokat. Fizessük hát az adót, aminek cselekvését ebben a hónapban megkönyviti az is, hogy az adó-pénztár egész napon, tehát a délutáni hivatalos órák alatt is elfogad befizetéseket.

— **Tagfelvétel.** A Szentesi Önkéntes Tűzoltóegylet, külföldön, hogy tényleges szolgálata harmad évi kötelezettséget vállaló tagjai számát szaporítja, fővesz tagjai kötelekbe minden, önként jelentkező, tizennyolcadik életévét már betöltött, kifogástalan előéletű és magaviseletű egyént, aki tűzveszedelem idején tűzoltóként közreműködni óhajtat ember-társai életének és vagyonának megmentésében. A tagok ingyenes kioktatásáról és felszereléséről az egyet gondoskodik. Jelentkezni és ilyen működő tagul beiratkozni lehet az iparosifjak önképzőkörében, továbbá M a a s b u r g Sándor báró parancsnoki segédosztály vagy K ö l b e r Ferenc szertárosnál, bármikor. Ugyanitt jelentkezhetnek azok is, akik az egyet alapító vagy pártoló tagjai kívánnak lenni.

— **Tűzveszedelem.** Pénteken hajnali fél kettőkor az örtorony véskongatása verte föl az éjjeli csend nyugalmat, tüzet jelezve a III. tizedben, ahol az Alkotmány-útca 16-ik számú, Dögei István-féle portán gyuladt ki a nádfőedeles lakóépület. A tűzoltók a leggyorsabban siettek a veszedelem helyére, segítség is volt kéznél, de akkorra már az egész fődél lángba borult. A csak imént alakult önkéntes tűzoltóegylet tagjai élükön M a a s b u r g Sándor segédosztárral, lelkes buzgalommal segítettek lokalizálni a veszedelmet, ami megfeszített munkával sikerült.

Népesedési mozgalom.

Július 25—31.

Születtek: Sebesi Julianna, Fabián Erzsébet, Bubori Lajos, Vas Franciska, Vas Terézia, Libor Rozalia, Egető Eszter, Granic Istvan, Molnar Rozalia, Dancsó Rozalia, Kozak Erzsébet, Szabics László, Toth Elvira, Csúcs László, Török Istvan, Kandász Margit, Molnar Erzsébet.

Eljegyzés: Ökrös Pal Papp Annával.

Házasságot kötöttek: Nótari Pal Puskás Rozaliával, Markus Ferenc Csúcs Erzsébettel.

Elhaltak: Kovacs Eszter 25 éves, Páger Gergely 2 hónapos, Papp Balint 28 éves, Berczeli Maria 1 hónapos, Szépe Erzsébet 17 éves, Abraham Imre 76 éves, Kovacs Imre 3 hónapos, Kovacs Terézia 3 hónapos, Molnar Istvan 76 éves, Jankai Istvan 50 éves, Zsarkó Kúti Etelka 2 hónapos, Marton György 73 éves, Egető Eszter 5 napos, Nagy Erzsébet 2 hónapos, Szova Janos 62 éves, Molnar Erzsébet 2 hónapos, Vas Franciska 5 napos, Wolf Eszter 3 hónapos, özv Nemes Istváné Viragos Kis Maria 84 éves, Dancsó Flóriáné Dudas Szabó Eszter 31 éves.

Felelős szerkesztő: **BÁNFALVI LAJOS.**

Kiadótulajdonos „Szentes és Vidéke” könyvnyomda

Csongrád vármegye alispánjától.

3551—alisp. 1909. sz.

Versenybírgyalási hirdetésény.

A vármegyei levéltárban elhelyezett 82 kötetet kitévő másodpéldányu anyakönyvi füzeteknek teljesen egyszerű egészen vászon, erős kötésben leendő bekötetésének biztosítása céljából ezennel zártajánlati versenybírgyalást hirdetek és felhivom mindazon könyvkötő iparosokat, a kik ezen munkakivitelét elnyerni akarják, hogy ajánlataikat folyó évi augusztus hó 21-ik napjának d. e. 10 órájáig az alispán iktató hivatalba tegyék meg, mert a később érkező ajánlatokat figyelembe nem veszem.

A szabályszerűen lezárt, a tett ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirással látandó el: „Dr. Cicatricis Lajos kir. tanácsos alispán Szentes. Ajánlat 3551—alisp. 1909. számra, a másod példányu anyakönyvek bekötésére.”

Az ajánlatban kiteendő, hogy a munkálatot mily egységár mellett hajlandó elvállalni s a kötésnél használandó vászon is mellékelendő.

A munkálat az átadást követő 45 nap alatt teljesítendő s a könyvek akkorra hozzám beszolgáltatandók.

Az ajánlatot elnyerő, a részére átadott munkáért minden tekintetben teljes felelősséggei tartozik.

Az ajánlatok elbírálásánál fentartom magam részére a szabad választási jogot.

Szentesen, 1909. évi július hó 29-én.

Dr. Nagy
h. alispán.

Csongrádvármegye alispánjától.

ad : 3263—2.
alisp. 1909. szám

Versenybírgyalási hirdetésény.

A vármegye tulajdonát képező 165 darab, az országos törvénytar szerkesztése kiadásában megjelent törvénykönyvek teljesen egyszerű, felbőr, erős kötésben leendő bekötetésének biztosítása céljából ezennel zárt ajánlati versenybírgyalást hirdetek és felhivom mindazon könyvkötő iparosokat, a kik ezen munkakivitelét elnyerni óhajtják, hogy ajánlataikat folyó évi augusztus hó 21-ik napjának délelőtti 10 órájáig az alispáni iktató hivatalba tegyék meg, mert a később érkező ajánlatokat figyelembe nem veszem.

A szabályszerűen lezárt, a tett ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirással látandó el: „Dr. Cicatricis Lajos kir. tanácsos, alispán Szentes. Ajánlat az ad : 3263—2/alisp. 1909. számra, a törvénykönyvek bekötésére.”

Az ajánlatban kiteendő, hogy a munkálatot mily egységármellett hajlandó elvállalni.

A munkálat az átadást követő 45 nap alatt teljesítendő s a könyvek ekkorra hozzám beszolgáltatandók.

Az ajánlatot elnyerő a részére átadott művekért minden tekintetben teljes felelősséggel tartozik.

Az ajánlatok elbírálásánál fentartom magam részére a szabad választási jogot.

Kelt Szentesen, 1909. évi július hó 29-én.

Dr. Nagy
h. alispán.

Csépülésre

és szobafűtésre I. rendű
Porosz és Magyar sze-
nek, valamint portmentes

koaksz kapható

Sarkadi N. Ferenc

3-2 kereskedőnél.

Eladó föld.

Kövér Sándornak dónát- és a körgy-parton lévő 27 $\frac{1}{2}$ hold, Eperjesen 63 $\frac{1}{2}$ hold tanyaöldjei gazdasági épületekkel együtt eladó.

Értekezni lehet a tulajdonossal II. kerület Bercsenyi ú. 9. sz. alatt, esetleg Eperjesen 20. szám alatt. 3—1

2 csomag rendelésnél portómentesség.

Egyedül kiváló vásárlási alkalom rövid árukban kereskedők és házalók részére. Szétküldés magánosoknak is.

40—45 m. maradék CSAK 16 K.

Bluz-szövet (angol zefir) **80 cm.** széles, legújabb finom minta. **divat zefir** ruhák. blúzok és ingek részére. **kanavász** ágáthuzatokra (eleven színekben). **Oxford** férfingekre (rendkívüli tartós minőség), szintartó flanel férfi és női fehérneműre. **Kék vászon** konyhakötény és házi ruha részére. Maradék hossza 6—15 méter. Hibánélkülegért, moshatóságért és legjobb minőségért jótállás. **Az összeg azonnal visszszakúldetik, ha az árú nem teszszik s ez esetben a csomag bérmentetlenül is elfogadjatik.**

Legkisebb rendelés egy postacsomag 40—45 m. utánvét mellett. Megrendelésnél a kívánt árúik is kiválasztható.

Stein S. vászon szövődéje. **Nachod** (Böhmen.)

Ajánlok továbbá elsőrendű, a legfinomabb kerlengyéhez való **fehértett rumburgi vászont** és **fehértett köppert** alsóruhákhoz. 10 méter tetszős szerint, összeváltatva **18 korona 50 fillér.**

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

MAGYAR EMBER CSAK MAGYAR ÁSVÁNYVIZET IGYÉK!

Magyar ásványvíz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-útca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
Borszéki Főkút, kőszenny ellen — az
ásványvizek királya
Borszéki Kossuth. vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyvíz —
Baross, veschaj ellen

Borhegyi, hughyajtó — — — —
Boholti, üdítő víz — — — —
Előpataki, sárgaság ellen — — — —
Felsőrákosi Mária, légesóhurát ellen — — — —
Hargita'igeti, üdítő ital — — — —

Horgász, étvágygerjesztő — — — —
Kaszonfőkút (Salutaris) jód és lithium
tartalmú
Répáti, égvényes ásványvíz — — — —
Szekely-Selters, idült gyomorhajok ellen
Sztójkal, cukorbetegség ellen — — — —

Kérdezze meg az orvosát
és megtudja hogy a

természetes ásványvíz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem
hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

20—16

Főraktáros: EISLER LAJOS.

Értesítés.

Értesítjük a nagyérdemű közönséget
és a vendéglős és italmérő urakat, hogy
a Weisz-udvarban (Kossuth-útca)

sörraktárt

létesítettünk, ahol állandóan raktáron
tartunk friss töltésű palack és
hordós-söröket.

Tisztelettel:

Dreher Antal

részv. tars. Kőbányai
sörfőzdéinek képviselője.

18

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség
szíves tudomására adni, hogy a kenyér
árakat **2 fillérrel** leszállítom.

Egész fehér kilója 19 krajcár.

Félbarna kilója 17 krajcár.

Kiváló tisztelettel:

Politzer F.

3—1 Gémes féle házikenyér sütőde.

6345—1909.

Hirdetmény.

Szentes város úthálózatának revi-
siója befejeztetett, a revisióra vonatkozó
műveletek, úgymint úthálózati térkép-
és készített utak az 1909. évi augusztus
1-től bezárólag augusztus 31-ig terjedő
30 napon át a gazdasági tanácsnoki hiva-
talan közszemlére kitértettek, erről a
város lakosságát értesitem azzal, hogy a
közszemlére kitért műveletek a hivatalos
órák alatt betekintheők, azok ellen fel-
merült észrevételeiket a közszemlére
kitétel ideje alatt a gazdasági tanács-
noknál előszóval, a központi igaztó
hivatalban pedig írásban előadhatják.
Szentes, 1909-ik évi július 22-én.

Magyar

b. polgármester.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. érdemű
közönséget, hogy Szentesen I. Kertü-
let, Rákóczi-tér 2. szám alatt

mázoló műhelyt

nyitottam s elvállalok minden e szak-
mába vágó munkát, régi és új épü-
letek, régi és új bútorok festését és
flóderozását, tetszés szerinti famintára,
gyors, olcsó és szolid kivitelre.

A n. érd. közönség pártfogását
kérvé,

tisztelettel:

Mátyás József.

5—4

Három fontos cikk

valamennyi kartellen kívül

Klár szén, mész és műtrágya Klár

S z é n

belföldi, porosz és karwini szén, debreceni, kassai és miskolci
légszesz koksz, ostrani, karwini és zabrzei bányakoksz, kovácsszén.

M é s z

biharmegyei, élesdi, révi, hernádvölgyi, fával égetett, darabos,
kőmentes igen szapora mész.

M ű t r á g y a

ásványi és csontliszt. Superfosfát, debreceni szárított feká, kiváló
hatású legolcsóbb légenytrágya szőlő, dohány, répa tengeri, csa-
lamadé, pillangósok alá.

KLÁR ANDOR CÉG

bank- és áruüzlet. műszaki iroda.

Távirat:
Klár Andor

DEBRECEN

Telefon:
445.

P é n z K l á r

Bank osztály

Törlesztéses kölcsönök, parcellázás. Financirozások.

Műszaki osztály:

Motorok, gépek, teljes gyári berendezések. 26—8

Műszaki cikkek. Olaj. Nyersolaj.

Kedvező fizetési feltételek!

Pontos, előzékeny kiszolgálás

Házhely eladás.

Tisztelettel értesitem a n.
é. közönséget, hogy gőzmal-
mom mellett levő földemet
házhelyeknek szán-
deközom eladni.

Értekezni lehet irodám-
ban.

Szentes, 1909. július 26.

Tisztelettel

Szabó Mihály
fakereskedő.

6—1

A szépség!

Minden hölgynek kétségtelenül legfőbb vágya, hogy mentől szebb legyen s hogy ezen célját elérhesse, megragad minden alkalmat, a legképtelenebb dolgokkal kenegeti arcát. — A legtöbb esetben saját kárára teszi ezt, mert nemcsak, hogy szép nem lesz, hanem ellenkezőleg sok esetben tönkre teszi arcborét úgy, hogy igen hosszú idő, gondos ápolás kell ahhoz, hogy ismét helyrehozza.

Az a világon egyedülálló siker, melyet Gutori Földes Kelemen aradi gyógyszerész Margit-crème-jével elért (különösen Francia és Németországban) sok embert arra birt, hogy ezt a világhírvű, ártalmatlan és az arc minden tisztatlansága (szepő, májfolt, kiütések stb.) ellen páratla és csodálatosan ható szert utanozzák. Természetes, hogy ez senkinek sem sikerül, mert a Margit-Crème készítésének titkát senki más nem ismeri, mint a feltaláló és készítő s épen azért, mert a titkot soha senkire sem bízta, hanem minden egyes készítményt maga állít elő, a Margit Crème mindig egyforma, annak kidolgozása a leggondosabb, tehát hatása is rögtöni és biztos. — Óvakodjunk tehát arcunkat mindenféleképpen kenegetni és használjunk oly szert, melyet angol, amerikai és francia hírneves orvosok is ajánlanak mint egyedül biztos és ártalmatlan szert az arc szépítésére és a szépség megőrzésére. — Ez a világhírű szépség-szer a Földes-féle Margit-Crème, mely már 4—5 napi használat után teljesen átalakítja az arc bőrét, eltünteti a szepőket, májfoltokat, kiütéseket, bőrrátkát, miteszert, arc és kéz vörösséget. Az arc ideális szép, üde és ifjú lesz s emellett a Margit-Crème teljesen ártalmatlan.

Ara: kis tégely 1 K. nagy tégely 2 K. Margit-szappan 70 fill. és Margit-pouder (fehér, rózsás és crème színben, 1 korona 20 fillér. Ezen szerek mindegyike külön is használható. — A Földes-féle Margit-Crème kapható a világ minden nagyobb gyógyszerárán, ahol pedig raktaron nem volna, tessék egyenesen a készítőnek így címezve írni: Földes Kelemen gyógyszerész, Arad, 8—1 A.

KAPHATÓ SZENTESEN:

Bozóky György, Ifj. Várady Lajos,
Metzger Károly Vecsery Miklós,

gyógyszertárakban.

Gleichenberg gyógyhely

Stájerország.

Klimatikus gyógyhely.

Nyári üdülőhely

Gyógyjavallatok: a légzőszervek összes katarrusai, izzadányok és göbcesedések, tuberkulózis (csak kezdő stadiumban, vagy régiek, meghatározottak), tüdőemfizema asztma, artérioszclerosis, szivbillentyű-hibák, skrofula, hólyagkataris, köszvény és reuma, női betegségek, idegbajok, lábadozó betegek részére. Tökéletes gyógyeszközök mindezen esetekre.

Világhírű gyógyforrások

Idény: május 15-től szeptember 30-ig
Prospertust küld és minden felvilágosítást megad

10—5

a fürdőigazgatóság.

SAJÁT ÉRDEKÉBEN

csak BOHN-féle

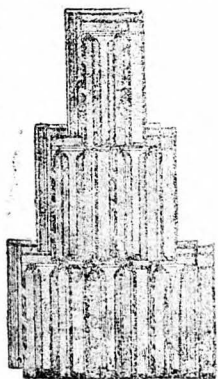
nagykikindai és zombolyai cserépet fogadjon el és utasítson vissza más silány minőségű cserépet, mert

csak a BOHN-féle

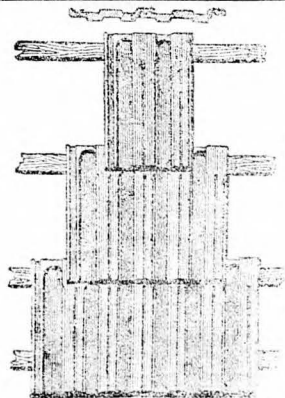
cserépet jutányos, szép és szakszerű fedőanyag.

Tessék mintát és árjegyzéket kérni.

BOHN-CSERÉPGYÁR, Zombolya.

Bohn kikindai cserépe.

Bohn zombolyai cserépe.

!! A magyar újságírás szenzációi !!

A NAP

A magyar közönség legkedveltebb lapja.
A 48-as eszmény és a magyar nemzeti
törekvések egyetlen hű és kérielhetet-
len szószólója.

Főszerkesztő: Felolós szerkesztő:
Braun Sándor Hacsak Géza

Naponkint 125.000 példány!

Egy szám: 2 krajcár.

A nap előfizetési ára:

Egész évre 16.— K | Negyedévre 4.— K
Félévre . . 8.— K | Egy hónapra 1.40 K

FIDIBUSZ

A legkitűnőbb magyar élclap!

Páratlan népszerűség!

Remek szöveg! Pompás képek!

Mesésen olcsó!

Egy szám: 6 krajcár.

A Fidibusz előfizetési ára:

Egész évre 5.— K | Negyedévre 1.50 K
Félévre . . 3.— K | Egy hónapra .50 K

Mutatványszámokat küld a kiadóhivatal:

Budapest VIII., Röck Szilárd-u. 9.

Vedjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

egy régióknak bizonyított házi szer, mely
már sok év óta legjobb fájdalomcsillá-
pító szernek bizonyult **közönszemenel.**
osznál és meghűtésnél, bedörzsölés-
képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisít-
ványok miatt bevásárláskor óvatossak
legyünk és csak olyan üveget fogad-
junk el, mely a „Horgony” vedjegyvel
és a Richter cégjegyzéssel ellátott ó-
dobba van csomagolva. Ára üvegekben
K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván
minden gyógyszerertárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógy-
szerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára
az „Arany oroszlánhoz”
Prágában, Elisabethstrasse 5 ne.

Mindennapi szétküldés.

Földeladás.

Eladom tábiáni, királysági és mu-
csiháti földeimet, esetleg bérbeadom
több évre előnyös feltételek mellett.
Felvilágosítással szolgál a tulajdonosó
augusztus 1-ig Szarvason, a tanyán
cséplés alkalmával augusztus 10-ig.

2—1 **Sarkadi Nagy Mariska.**

Egy kis szatócs-üzlet házzal együtt
melyhez szép gyümölcsös és szőlős kert
van, kedvező fizetési feltételek mellett
eladó. — Iparosnak vagy magános nő-
nek szép jövedelmet biztosít.
Bővebbet a kiadóba.

Helyi képviselőt keres

elsőrendű régi gyermek és élet-
biztosító intézet, Csekély fárad-
sággal havonkint 200—300 ko-
rona jövedelem érhető el. A biz-
tosítási téren nem jártásokat be-
oktatjuk.

**Hölgyeknek is
igen megfelelő foglalkozás.**

Levélbeli megkeresések eddigi
működés pontos megjelölésével
„**Képviselet 200**”
jelige alatt **BLOCKNER J.** hir-
dető irodájába, Bpest, IV. Sütő-
útca 6. küldendők.

„SZENTES és VIDEKE”

SZERKESZTŐSÉGE ÉS HIRLAPKIADÓHIVATALA

KOSSUTH-UTCA (GÖRÖG-UDVAR)

ELŐFIZETÉSEKET ELFOGAD — HIRDETÉSEKET

VALAMINT NYILTTERI KOZLEMÉNYEKET A LEG-
JUTANYOSABBAN SZAMIT FEL.

Menyegzői

és

Báli meghívók, Fáncrendek

Diszokmányok

Könyvek, Folyóiratok,

Szalag-aranyozás

Disz munkák több színnyomásban és

Gyászjelentések

Gyászszegélyű névjegyek

Izlésesen, olcsón és gyorsan készülnek.